

U s n e s e n í

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Ludmily Sandnerové a JUDr. Pavla Hornáka v právní žalobce: **Děti Země – Klub za udržitelnou dopravu**, se sídlem Cejl 48/50, Brno, IČ 67010041, proti žalovanému: **Ministerstvo dopravy**, nábř. Ludvíka Svobody 12, Praha 1, za účasti: Ředitelství silnic a dálnic ČR, Na Pankráci 546/56, Praha 4, IČ 65993390, zast. JUDr. Jiřím Hartmannem, advokátem, se sídlem Sokolovská 49, Praha 8, v řízení o žalobě proti rozhodnutí ministra dopravy ze dne 22. 6. 2009 čj. 4/2009-510-RK/3 k návrhu žalobce na přiznání odkladného účinku žalobě

t a k t o :

Žalobě se odkladný účinek n e p ř i z n á v á.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou domáhá přezkoumání rozhodnutí ministra dopravy ze dne 22. 6. 2009 čj. 4/2009-510-RK/3, kterým bylo k rozkladu žalobce změněno rozhodnutí Ministerstva dopravy ze dne 7. 11. 2008 čj. 814/2008-910-IPK/5, a to v podmínce pro provedení stavby č. 49. Citovaným rozhodnutím Ministerstva dopravy byla k žádosti Ředitelství silnic a dálnic ČR (dále jen stavebník) povolena podle § 115 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, stavba „Dálnice D 8 – stavba 0805, část A, trasa dálnice“ v rozsahu objektů stavby: trasa dálnice km 61,1 – 62,3, dálniční most přes biokoridor, dešťová kanalizace v km 61,1 – 62,3, příprava ploch ZS, skládek a dočasného záboru (P 22 + P23.1 + P23.2), rekultivace ZS a skládek, rekultivace ploch dočasného záboru.

Žalobce v bodě IV. žaloby navrhl, aby jí byl přiznán odkladný účinek, přičemž svoji žádost odůvodnil následujícími skutečnostmi:

Žalobce nejprve s odvoláním na čl. 10 Ústavy ČR a čl. 9 odst. 4 Aarhuské úmluvy a čl. 10a Směrnice č. 85/337/EHS a rozsudky vydanými ve věcech týkajících se povolení konkrétních souvisejících úseků Dálnice D8 tvrdí, že nepřiznáním odkladného účinku by došlo ke zmaření hlavního účelu podané žaloby, poukazuje na rozpory celého schvalovacího procesu s tím, že byla rovněž zrušena rozhodnutí o udělení výjimky k zásahu do biotopů kriticky a silně ohrožených druhů organismů a že při přezkumu územního rozhodnutí na tuto stavbu již Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský úřad při vyřizování odvolání žalobce v této věci jednal nezákonně, opakovaně byl rovněž Nejvyšším správním soudem zrušen rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem, jímž byla zamítnuta žaloba žalobce proti územnímu rozhodnutí. Nový stavební zákon však v § 94 odst. 5 uvádí, že dojde-li ke zrušení územního rozhodnutí po právní moci stavebního povolení nebo udělení souhlasu stavebního úřadu (§ 106 odst. 1), územní rozhodnutí se již nevydává, k nápravě nezákonností tak nedojde a stavba dle stavebních povolení vydaných bude provedena, byť u soudu byla a jsou napadena i další stavební povolení na jednotlivé úseky uvedené dálnice, jejichž výčet žalobce podává.

Vzhledem k tomu, že dosavadní česká judikatura neumožňuje přiznávat v případě soudního přezkumu odkladný účinek územnímu rozhodnutí, bylo by logické, pokud by soudy přiznaly odkladný účinek přinejmenším v soudním řízení o zákonnosti vydávaných stavebních povolení. V opačném případě by totiž soudní řízení postrádalo praktický smysl.

Pokud je o jednotlivé podmínky přiznání odkladného účinku, žalobce uvádí, že pojem „nenahraditelné újmy“ v § 73 s. ř. s. je nutno vykládat extenzivně, a to v daném případě tak, že je jím nutno myslet i případnou hrozící újmu enviromentálním zájmům hájeným žalobcem, která může vzniknout právními následky napadeného rozhodnutí. Uvedený výklad nutno zaujmout i přesto, že se nejedná o bezprostřední zásah do hmotných práv, jehož by byl žalobce nositelem. Na podporu tohoto širšího výkladu se žalobce dovolává mj. i rozsudků Nejvyššího správního soudu a Městského soudu v Praze.

Pokud jde o prokázání nenahraditelnosti újmy, žalobce ji spatřuje v nezákonném zničení nebo poškození zákonem chráněného enviromentálního statku. Na základě tohoto rozhodnutí lze totiž zahájit stavbu a učinit nevratný zásah do cenné krajiny CHKO České Středohoří, jehož ochrana před negativními vlivy je ve veřejném zájmu. Současně tím bude zmařen účel žaloby, která napadá celý schvalovací proces. Realizace stavby dálnice D8-0805 způsobí podle názoru žalobce nevratnou devastaci přírody a krajiny CHKO České Středohoří.

Žalobce připouští, že přiznání odkladného účinku se dotkne nabytých práv třetích osob, nikoli však nepřiměřeným způsobem. V daném případě se jedná o investora (stavebníka) a stavební firmy, které však již několik let vědí, že schvalování dálnice D8 od počátku doprovázejí značně (již soudně doložená) právní rizika, takže s nimi musejí počítat. Může tedy dojít jen k odložení jedné z mnoha velkých dopravních staveb. Jelikož navíc došlo ke zrušení rozhodnutí o výjimkách dle § 56 zákona č. 114/1992 Sb., stejně dojde k několikaměsíčnímu přerušování schvalování stavebních povolení a rušení již nezákonně vydaných.

Krom toho je v ČR dost jiných dálničních a silničních staveb, které podobnými právními a odbornými vadami netrpí a mohou být tedy urychleně realizovány. V rámci omezeného trhu ČR při výstavbě velkých dopravních staveb je beztak omezena i stavební kapacita.

Žalobce dále uvádí, že ve veřejném zájmu je naopak přiznání odkladného účinku. Veřejný zájem představuje zájem na ochraně dochovaného krajinného rázu a biotopů zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin v CHKO. Soud totiž může nestranně posoudit, zda žalované stavební povolení (a zejména celý předchozí schvalovací proces) bylo vydáno v rozporu s českými zákony na úkor procesních a hmotných práv žalobce a chráněné přírody v CHKO České Středohoří. Žalobce trvá na tom, aby při realizaci jednoho veřejného zájmu (stavba dálnice) na úkor druhého veřejného zájmu (ochrana přírody a krajiny) státní správa postupovala striktně v souladu se zákonem.

Pokud by žalovaný namítal, že správním rozhodnutím svědčí presumpce správnosti a do doby jejich zrušení není možno hovořit o jejich nezákonnosti, vyzývá žalobce soud, aby zvážil všechna pro a proti takového postupu v tomto případě. Poukazuje na to, že pokud odkladný účinek žalobě přiznán nebude, zákonným postupem dojde k nevratnému zničení enviromentálních statků a případný zrušující rozsudek by v takovém případě byl prázdňým vítězstvím s významem nanejvýš akademickým. Žalobce přitom nehájí své soukromé zájmy, ale zasazuje se o věc veřejnou. Případný zrušující rozsudek by proto byl za této situace veřejnou prohrou; nešlo by přitom jen o prohru ohledně enviromentálního statku, ale o prohru práva jako takového. Takový rozsudek, ač de iure právem, by byl de facto vlastně posvěcením bezprávi a libovůle výkoné moci.

K návrhu na přiznání odkladného účinku se vyjádřil žalovaný, který uvedl, že návrh se neopírá dostatečně ani o jednu ze tří podmínek ust. § 73 s.ř.s., které je nutno splnit kumulativně. Ohledně první podmínky žalobce neunesl důkazní břemeno, následky žalobu napadeného stavebního povolení by pro žalobce neznamenal nenahraditelnou újmu a nedošlo by ani k uváděnému ztížení realizace cíle dle stanov, neboť se nejedná o povinnosti žalobce, ale jeho dobrovolné aktivity.

Přiznání odkladného účinku by se naopak výrazně (nepřiměřeně) dotklo nabytých práv stavebníka.

Pokud jde o podmínku veřejného zájmu, žalovaný se domnívá, že právě povolená stavba je ve veřejném zájmu, a to i přes nedoložená a neprůkazná zpochybnění žalobce v žalobě. Skutečnost, že v určené (kompromisní) trase dálniční stavby je veřejný zájem na dostatečné a kvalitní infrastruktuře vyšší (při zachování maximální možné šetrnosti k ochraně přírody a krajiny) než žalobcem deklarovaný veřejný zájem na ochraně „dochovaného krajinného rázu a biotopů zvláště chráněných živočichů a rostlin v CHKO“ je doložen výsledky celého řízení i jeho jednotlivých částí předcházejících a umožňujících vydání stavebního povolení.

Přiznání odkladného účinku by přivodilo značné hospodářské škody celému státu v souvislosti se zpožděním dokončení stavby dálnice D8, která je již ve vysokém stupni rozestavěnosti. Pokračování stavby dálnice D8-stavby 0805 Lovosice –Řehlovice již, vzhledem k rozpracovanosti tohoto úseku v současné době, nemůže způsobit další nevratný zásah do biotopů chráněných živočichů, neboť podmínky pro jejich život v podstatě neumožňuje a v rámci podrobného záchranného biologického průzkumu byly příslušné taxony přemístěny na jiné vhodné lokality. Námitky žalobce byly již vypořádány v rámci příslušných rozhodnutí v rámci stavebního řízení a některé z nich následně zahrnuty do podmínek provádění stavby v rozhodnutí o stavebním povolení a tyto podmínky jsou průběžně plněny.

K výzvě soudu se k návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě vyjádřil také stavebník, který současně sdělil, že bude uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení. Podle názoru stavebníka nejsou splněny podmínky, aby byl žalobě odkladný účinek přiznán.

Požadavek na zajištění přiměřené a účinné nápravy dle žalobcem uváděné Aarhuské úmluvy bude podle stavebníka splněn, pokud bude po zrušení napadeného právního rozhodnutí věc znovu projednána správním orgánem, přičemž na základě závaznosti právního názoru soudu vysloveného ve zrušujícím rozsudku je zabezpečeno, že porušení práv žalobce v správním řízení bude napraveno. Účelem soudního přezkumu (kdy žalobci zakládá legitimaci k žalobě ust. § 65 odst. 2 s.ř.s.) je napravit porušení procesních práv žalobce. Proti rozhodnutí soudu v této věci není přípustný řádný opravný prostředek, časově tedy nebude zajištění ochrany práv žalobce oddáleno dvouinstančním řízením. Přiznat žalobě odkladný účinek s odůvodněním, že o žalobě bude rozhodnuto až po několika letech a v mezidobě by mohla být stavba dokončena by znamenalo přenesení negativních důsledků průtahů řízení na fyzické a právnické osoby. Stavebník proto uvádí, že soudy by měly preferovat včasné rozhodnutí o žalobě před přiznáním odkladného účinku a rozhodnutím teprve s delším časovým odstupem.

Nelze rovněž souhlasit s tím, že případné zrušení stavebního povolení v situaci, kdy by stavba již byla realizována, by se stalo návodem pro jiné stavby a porušování práva státní správou. Pokud by totiž bylo stavební povolení soudem zrušeno ještě předtím, než by stavba byla zkolaudována, nebude její kolaudaci možné provést a nebude možno ji užívat.

Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu dle názoru stavebníka jednoznačně plyne, že žalobce jako právnická osoba nemůže být nositelem práva na příznivé životní prostředí. Protože pak napadeným rozhodnutím nemůže být žalobce dotčen na svém právu na příznivé životní prostředí, neměl by soud dle názoru stavebníka přezkoumávat hmotněprávní podmínky vydaných povolení. Přezkum by se tak měl omezit pouze na otázku zachování procesních práv žalobce.

Žalobci tedy v žádném případě nemohla být způsobena žádná újma, natož nenahraditelná. Stavebník přitom poukazuje na to, že žalobce ve svém návrhu na přiznání odkladného účinku konkrétně nespécifikoval, do jakých konkrétních environmentálních statků bude žalobou napadeným rozhodnutím zasaženo. Žalobce totiž pouze paušálně uvádí, že dojde k nevratnému zásahu do cenné krajiny CHKO České Středohoří.

Stavebník dále poukazuje rovněž na to, že ochrana jednotlivých složek životního prostředí není zajištěna pouze podmínkami vydaného stavebního povolení, ale také právní úpravou v zákoně o ochraně přírody a krajiny. Pouze na základě stavebního povolení tedy nemůže dojít k zásahu do chráněného krajinného území, neboť je podmíněn vydáním dalších rozhodnutí, např. dle § 43 a § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny. Tento zákon pak stanoví přísné podmínky pro udělení výjimky, mj. i to, že např. populace daného druhu bude udržena v příznivém stavu a tedy je vyloučeno, aby došlo ke vzniku nenahraditelné újmy. To konečně vyplývá i z tvrzení žalobce samého, kdy s odvoláním na rozsudky, jimiž byly zrušeny udělené výjimky podle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny, sám tvrdí, že dojde k přerušení stavebních řízení, popř. rušení nezákonně vydaných, neboť bez těchto výjimek nelze umístit ani povolovat žádné stavby.

Stavebník dále namítá, že na území, na němž se uskuteční výstavba daného úseku dálnice D8 dle napadeného stavebního povolení, byl proveden inventarizační průzkum zaměřený na výskyt a četnost zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů. Ze závěrečné zprávy tohoto průzkumu ze srpna 2009 jednoznačně vyplývá, že v tomto ohledu nedojde k žádné nenahraditelné újmě na populacích zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin (jak je dále citováno), z návrhu žalobce pak vůbec neplyne na jaké další složce životního prostředí by mohlo v daném případě dojít k nenahraditelné újmě, žalobce nesplnil důkazní břemeno.

Stavebník dále uvádí, že přiznáním odkladného účinku by došlo k nepřiměřenému zásahu do jeho práv. Tvrzením uvedeným v návrhu žalobce oponuje tím, že nemůže vynakládat finanční prostředky libovolně. Jedná se o prostředky ze Státního fondu dopravní infrastruktury, které jsou přiděleny vždy na konkrétní stavbu v konkrétní výši a nemohou být použity na jiné investiční akce. Odložením stavby vzniknou stavebníkovi náklady, neboť bude nucen platit sankce za nedodržení termínů stanovených pro zahájení stavby dodavatelům, bude nucen zajistit stavbu, a to nákladnými technologickými postupy, může dojít k poškození dálničního tělesa a k časové kolizi s jinými stavbami apod. Dalším následným podáním stavebník tyto náklady vyčíslil na částku 4,500.000,- vynaloženo jednorázově a dále částku 1,032 mil. Kč za každý měsíc po dobu přerušení stavby.

Přiznání odkladného účinku by bylo podle stavebníka i v rozporu s veřejným zájmem, jímž není některý z dílčích zájmů. Novou dálnicí dojde k odlehčení provozu na stávajících komunikacích (E55, I/8 a I/30), které neodpovídají současnému rozsahu dopravy v tomto regionu. Občané v obcích podél těchto komunikací provozem na nich velmi trpí, neboť tudy denně projíždí tisíce vozidel včetně těžké kamionové dopravy, zprovoznění dálnice tak bude znamenat menší zatížení jak pro obyvatele tak i pro životní prostředí podél stávajících komunikací, v rámci reálných možností byly novou stavbou minimalizovány zásahy do životního prostředí. Podle znaleckého posudku z oboru dopravy lze dále dovodit, že důsledkem oddálení stavby o jeden rok je cca 6 usmrcených osob, 14 těžce raněných a 90

lehce raněných. Stavbou budou přirozeně dotčeny i zájmy přírody a krajiny, stavba je však navržena tak, aby byly tyto vlivy minimalizovány. Veřejný zájem přitom musí být uvažován jako celek.

V dalším pak stavebník odkazuje na připojený znalecký posudek z oboru dopravy ze dne 29.5.2008 a na závěrečnou zprávu o provedeném inventarizačním průzkumu trasy dálnice D8-stavba 0805 Lovosice-Řehlovice ze srpna 2009, vztahující se rovněž k úseku v km 61,1 - 62,3 dálnice.

Městský soud v Praze o podaném návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě uvážil takto:

Podle ust. § 73 odst. 2, 3 s.ř.s. soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nenahraditelnou újmu, přiznání odkladného účinku se nedotkne nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob a není v rozporu s veřejným zájmem. Přiznáním odkladného účinku se pozastavují do skončení řízení před soudem účinky napadeného rozhodnutí.

Zákon v citovaném ustanovení stanoví celkem tři zákonné předpoklady (podmínky):

1. výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro žalobce znamenaly nenahraditelnou újmu,
2. přiznání odkladného účinku se nesmí dotknout nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob a
3. přiznání odkladného účinku není v rozporu s veřejným zájmem.

Rozhodnutí o přiznání odkladného účinku je podle své povahy dočasným rozhodnutím, neboť platí do doby pravomocného skončení soudního řízení ve věci samé, a nelze proto proti němu podat kasační stížnost [§ 104 odst. 3 písm. c) s. ř. s., k tomu srov. rozhodnutí Ústavního soudu sp.zn. III.ÚS 156/05]. Z toho vyplývá, že při rozhodování o přiznání odkladného účinku žalobě soud nepřezkoumává v mezích žalobních bodů žalobou napadené výroky rozhodnutí, jak to musí činit při rozhodování ve věci samé (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), ale zjišťuje jen existenci uvedených zákonných předpokladů.

Přiznání odkladného účinku žalobě v řízení před soudem tak má povahu mimořádného opatření (neboť soud před vlastním rozhodnutím ve věci samé prolamuje právní účinky pravomocného rozhodnutí, na které je třeba hledět jako na zákonné a věcně správné, dokud není jako celek zrušeno zákonným postupem), přitom současně je však v některých případech výhradním prostředkem, jak lze dosáhnout toho, aby konečný úspěch žaloby nebyl jen formální, ale i faktický, tedy, aby ochrana poskytovaná veřejným subjektivním právům žalobce prostřednictvím institutu žaloby pro rozhodnutí správního orgánu byla včasná a spravedlivá.

Tvrdit a prokázat první z předpokladů pro přiznání odkladného účinku žalobě tj. že výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro žalobce znamenaly nenahraditelnou újmu, je povinen žalobce, protože je to on, kdo se přiznání odkladného účinku domáhá svým návrhem (§ 73 odst. 2 s. ř. s.), nestačí tak v návrhu toliko poukázat na možnost vzniku újmy. Vznik, a to nenahraditelné újmy, musí být v příčinné souvislosti s výkonem napadeného rozhodnutí či jiným právním následkem.

Vyvrátit žalobcem prokazovanou existenci tohoto předpokladu může žalovaný, neboť ten je účastníkem řízení, napadené rozhodnutí vydal a k návrhu na přiznání odkladného účinku se má vyjádřit (§ 73 odst. 2 s. ř. s.). Protože žalovaný jako orgán veřejné správy vykonává státní správu, je ve správním řízení povinen zajišťovat ochranu veřejného zájmu a přihlížet i k ochraně práv třetích osob, a proto může zpochybnit návrh na přiznání odkladného účinku z důvodu nesplnění zbývajících dvou zákonných předpokladů, tj. že přiznání odkladného účinku se nedotkne nepřiměřeným způsobem nabytých práv třetích osob a že přiznání odkladného účinku není v rozporu s veřejným zájmem.

K podanému návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě a naplnění předpokladů pro přiznání odkladného účinku žalobě je oprávněna se vyjádřit i osoba, které by se přiznání odkladného účinku přímo dotklo, tj. osoba, která pravomocným rozhodnutím nabyla oprávnění k výkonu určité činnosti a která má v soudním řízení, jako osoba zúčastněná na řízení, procesní práva jako účastník řízení, vyjma dispozice s žalobou (k tomu srov. rozhodnutí Ústavního soudu sp.zn. II.ÚS 310/04).

V daném konkrétním případě žalobce ve svém návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě tvrdí, že nepřiznáním odkladného účinku by došlo k porušení ústavou zaručených práv, neboť stavba by byla postavena dříve než by došlo soudem k přezkoumání jeho námitek proti ní, výsledek soudního řízení by tak podle žalobce pozbyl smyslu, resp. by došlo k odepření včasné a účinné ochrany jeho procesních práv, a pokud jde o první předpoklad, že výkon žalobou napadeného rozhodnutí, tedy realizace stavebního povolení, pro něj znamená nenahraditelnou újmu, tvrdí žalobce, že může dojít ke „zničení nebo poškození zákonem chráněného environmentálního statku“, resp. „lze učinit nevratný zásah do cenné krajiny CHKO České Středohoří“ či „způsobit nevratnou devastaci přírody a krajiny CHKO České Středohoří“ a že dojde k zásahům do biotopů zvláště chráněných živočichů a rostlin. (V důsledku toho pak přiznání odkladného účinku podle žalobce není ani v rozporu s veřejným zájmem, naopak ve veřejném zájmu je chránit uvedené hodnoty).

Žalovaný a zejména stavebník oponují návrhu žalobce stran naplnění předpokladu vzniku nenahraditelné újmy právě žalobci, a to výkonem napadeného rozhodnutí, poukazem na to, že žalobce je občanským sdružením, které v řízení disponuje toliko procesními právy, a dále poukazují na neunesení důkazního břemene žalobcem v návrhu a vyvrací možnost vzniku nenahraditelné újmy na životním prostředí samotným rozhodnutím o povolení předmětné stavby s odvoláním na konkrétní podklady, které způsobení takové újmy vylučují.

Důvod pro přiznání odkladného účinku žalobě stran otázky naplnění prvního předpokladu - nenahraditelné újmy na straně žalobce - se tak zdánlivě rozpadá do roviny jednak procesně právní, jednak hmotněprávní, kterou lze vysledovat i v nastolené aktivní legitimaci žalobců dle § 65 odst. 2 s.ř.s. (oproti aktivní legitimaci žalobců podle § 65 odst. 1 s.ř.s.). Obecně postavení občanských sdružení jako účastníků správního řízení a aktivní legitimace k podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu jsou založeny zákonem a vychází z přiznání jim procesních práv zvláštním zákonem, neboť tyto subjekty (zpravidla) nedisponují právem hmotným, jež by procesní postavení účastníka v řízení zakládalo. Naplnění předpokladu, že výkon rozhodnutí nebo jiné následky by znamenal pro žalobce nenahraditelnou újmu ve smyslu ust. § 73 s.ř.s., tak pro občanské sdružení, které samo není subjektem ani práva na příznivé životní prostředí (srov. usnesení Ústavního soudu sp.zn. I.ÚS 282/97 a IV.ÚS 254/02), by, při klasickém chápání újmy jako úbytku hmotného statku či omezení výkonu zákonného oprávnění (a to i ve smyslu, že nesmí být zasaženo do jeho práv

nad míru přípustnou, vyjádřenou např. limity zastavěnosti území, ochrany zdravých životních podmínek /hlučnosti/, ochrany ovzduší a pod.), bylo obtížné resp. nemožné.

Městský soud v Praze proto v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek sp.zn. 1 As 13/2007) při posuzování návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě, a to právě v případě tvrzené nenahraditelné újmy v právech procesních, musel vycházet i z povinnosti soudu zajistit realizaci principů přístupu dotčené veřejnosti (jmenovitě nevládním organizacím, resp. občanským sdružením podporujícím ochranu životního prostředí) k soudu, jak jsou formulovány v Aarhuské úmluvě, aby nedošlo k porušení čl. 9 odst. 4 Aarhuské úmluvy a čl. 10a směrnice č. 85/337/EHS, neboť poskytovaná soudní ochrana by nebyla včasná a spravedlivá (jak se rovněž žalobce odkazem na rozsudek NSS sp.zn. 1 As 39/2006-55 návrhem dovolával). Soud proto v prvé řadě v daném případě dospěl k závěru, že byť se žalobce může dovolávat žalobou toliko zkrácení práv procesních, a to takovým způsobem, že to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí (§ 65 odst. 2 s.ř.s.), v případě návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě je při posuzování tvrzené nenahraditelné újmy nutno i posuzovat, zda přiznání odkladného účinku žalobě je nezbytné k zajištění přiměřené, účinné, čestné, spravedlivé a včasné nápravy tak, aby jím chráněný zájem, na jehož obranu občanské sdružení realizuje svá procesní práva, nebyl nevratně poškozen nebo zničen dříve, než bude vydáno konečné rozhodnutí.

Na základě uvedené úvahy soud proto dospěl k dílčímu obecnému závěru, který je předpokladem dalšího posuzování návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě, totiž, že existence toliko procesních práv žalobce nevylučuje automaticky možnost nenahraditelné újmy žalobce výkonem rozhodnutí (tedy nepřistoupil na argumentaci stavebníka v tomto směru), na druhou stranu soud neshledal, že by bez dalšího vždy mohl být žalobě přiznán odkladný účinek; nenahraditelnou újmu přináší výkon rozhodnutí jen, opravňuje-li k nevratnému a přímému zásahu do zájmů, na jejichž obranu dané sdružení vystupuje a procesní práva uplatňuje. Musí zde proto být příčinná souvislost mezi výkonem rozhodnutí a nevratným zásahem do sdružením chráněného zájmu. Aplikace zásad spravedlnosti a přiměřenosti však podle tohoto soudu vyžaduje současně zkoumání všech tří předpokladů pro přiznání odkladného účinku, tedy i zda se přiznání odkladného účinku nepřiměřeně nedotkne práv třetích osob a zda není v rozporu s veřejným zájmem.

Jak již bylo předně uvedeno, shora citované zákonné podmínky pro přiznání odkladného účinku žalobě musí být splněny kumulativně a nesplnění kterékoli z nich znamená, že soud odkladný účinek podané žalobě nepřizná. Zároveň bylo již zdůrazněno, že při rozhodování o návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě stíhá žalobce jak břemeno tvrzení, tak břemeno důkazní.

Soud v daném případě dospěl k závěru, že žalobce neunesl břemeno tvrzení stran podmínky hrozící nenahraditelné újmy. Žalobce totiž pouze obecně tvrdí, že napadeným rozhodnutím může dojít ke „zničení nebo poškození zákonem chráněného environmentálního statku“ a že na základě napadeného rozhodnutí lze „zahájit stavbu a učinit nevratný zásah do cenné krajiny CHKO České Středohoří“ a že realizace stavby „způsobí nevratnou devastaci přírody a krajiny CHKO České Středohoří“. Svá tvrzení však přitom v návrhu na přiznání odkladného účinku nijak nekonkretizuje ve vztahu ke konkrétně napadenému stavebnímu povolení, tj. neuvádí, které konkrétní části životního prostředí mohou být tímto konkrétním napadeným rozhodnutím (tj. v konkrétním úseku stavby dálnice v km 61,1-62,3) dotčeny, poukazuje pak pouze na to, že dojde k zásahu do biotopů zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin. Nespecifikuje však již, které konkrétní druhy má na mysli. Tvrzení žalobce vychází

z námitek vůči celému schvalovacímu procesu (výběrem varianty dané trasy dálnice D8 přes CHKO České Středohoří počínaje a zejména zrušením vydaných výjimek dle § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny rozsudky Městského soudu v Praze z 19.1.2009 a z 30.6.2009, kdy v obou případech šlo o výjimky pro stavbu dálnice D8 v úseku 0805 Lovosice-Řehlovice, konče).

Soud při rozhodování o přiznání odkladného účinku žalobě musí vycházet z předmětu daného řízení a konkrétních účinků napadeného rozhodnutí. Je proto nutno zdůraznit, že stavebním povolením je dotčen toliko úsek stavby Dálnice D8-stavba 0805, v části A v rozsahu objektů ve výroku vymezených, tzn. konkrétně v trase dálnice km 61,1-62,3. Stavebník ke svému vyjádření přiložil Závěrečnou zprávu o inventarizačním průzkumu zpracovanou v srpnu 2009 prof. RNDr. Vladimírem Bejčkem, CSc. Ze závěrů tohoto průzkumu vyplývá, že na podstatné části trasy dálnice již byla provedena skrývka zeminy a došlo tedy nevratnému zániku biotopů dotčených zvláště chráněných druhů (na základě dříve povolených výjimek). Pokud jde o zvláště chráněné druhy rostlin, proběhly jejich transfery z trasy dálnice. V části trasy Lovosice – Řehlovice, části A, je zachován biotop chráněných druhů již jen v 5%, v úseku dotčeném napadeným rozhodnutím se to týká lokality č. IV-Překnutí Záhorského potoka (60,7-61,2km); ohledně zjištěných chráněných druhů živočichů (ještěrka obecná, čmeláci rodu *Bombus* a ropucha obecná) byla konstatována přijatelnost zásahu na stupni 5 (tj. celkově přijatelné řešení bez nutnosti dodatečných opatření). V závěru tohoto posudku je rovněž uvedeno, že skrytím zeminy vznikla specifická stanoviště ve stadiu rané sukcese. Ta mohou v poměrně krátkém časovém horizontu přilákat řadu zvláště chráněných organismů, která tento typ prostředí tolerují nebo dokonce preferují. Ponecháním těchto míst bez stavebních aktivit by proto mohlo dojít k vytváření „ekologických pastí“, což by mohlo mít negativní vliv na populace těchto druhů. Soud přitom považuje za nutné zdůraznit, že uvedený posudek je datován dnem 31. 8. 2009, tj. dříve, než byla podána žaloba v této věci. Závěry uvedeného průzkumu tedy nasvědčují spíše tomu, že v současné době již na základě žalobou napadeného rozhodnutí nedojde k nenahraditelné újmě na zájmech chráněných zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Soud proto, vzhledem k absenci konkrétního tvrzení žalobce stran hrozící nenahraditelné újmy a uvedených zjištění plynoucích z inventarizačního průzkumu v dané konkrétní lokalitě, dospěl k závěru, že přiznání odkladného účinku žalobě by nebylo v souladu se zákonem pro nenaplnění první z podmínek. Byť je si soud vědom toho, že nenaplnění jedné ze zákonných podmínek pro přiznání odkladného účinku žalobě postačuje k rozhodnutí o nepřiznání tohoto účinku, považuje za vhodné v dané věci vyjádřit se i k dalším dvěma.

Stran naplnění druhé z podmínek lze souhlasit se stavebníkem potud, že argumentace žalobce v tomto bodě o možnosti přesunutí kapacit na jinou stavbu není, zejména pokud jde o finanční prostředky účelově určené, přiléhavá. Nelze sice přehlédnout, že si žalobce i stavebník vzájemně sami odporují v argumentaci ohledně možnosti bezprostřední realizace stavby, míní – li oba daný úsek v km 61,1-62,3. Dle stavebníka nehrozí nenahraditelná újma žalobci a ten je si toho vědom, protože nelze bez udělení výjimek dle zákona č. 114/1992 Sb. (zrušených žalobcem označenými rozsudky Městského soudu v Praze) pokračovat ve výstavbě (str. 8 vyjádření stavebníka), přitom však přiznání odkladného účinku stavebnímu povolení by přineslo nepřiměřený zásah do práv stavebníka (str. 8-9 jeho vyjádření), neboť přerušování stavebních prací by neslo s sebou stavebníkem zmiňované důsledky. Soud však nemá pochybnost o tom, že náklady vyčíslené stavebníkem na případné zakonzervování stavby v důsledku oddálení jejího zahájení či přerušování její výstavby v daném úseku by citelně zasáhlo práva stavebníka stavbu realizovat na základě vydaného povolení, a nutné vynaložení těchto nákladů v důsledku přiznání odkladného účinku žalobě vzhledem

k závěrům zjištění plynoucím z uvedeného inventarizačního průzkumu shledal soud za nepřiměřené. Vzhledem k povolování výstavby po dílčích částech, resp. dokonce i dílčích objektech jednotlivých částí stavby je si soud vědom toho, že tento nepřiměřený důsledek může být vyvolán i v souvislosti s jiným, než touto žalobou napadeným rozhodnutím, či absencí jiných zákonem požadovaných povolení (udělení výjimky).

K třetí zákonné podmínce, aby přiznání odkladného účinku nebylo v rozporu s veřejným zájmem, je nutné předeslat, že střet dvou zájmů, které žalobce a žalovaný, potažmo stavebník správně subsumují pod pojem veřejného zájmu, tzn. na jedné straně zájem na ochraně dochovaného krajinného rázu a biotopů zvláště chráněných druhů živočichů a rostlin v CHKO České Středohoří (tj. zájem zvláště chráněný státem přiznáním institutu chráněné krajinné oblasti danému území a podléhající režimu dle ustanovení zákona o ochraně přírody a krajiny, § 26 odst. 1) a na druhé straně zájem státu na vybudování technicky a kapacitně současným požadavkům odpovídající dálniční sítě (tzn. odpovídající i dalším požadavkům na ochranu zdraví, bezpečnost silničního provozu, včetně ochrany dalších jednotlivých složek životního prostředí) musí být vážen vždy ve vztahu k danému zájmu jako celku, tedy zda veřejný zájem na výstavbě dálnice v navrhované variantě dotýkající se chráněné krajinné oblasti převažuje a může prolomit zvláštní ochranu přiznanou tomuto území z důvodů specifík v něm dochované krajiny a biotopů zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů či jedinečnost tohoto celku. Který veřejný zájem převažuje (a který naopak musí ustoupit) je proto předmětem hodnocení v procesech předcházejících vydání stavebního povolení pro jednotlivý dílčí úsek dálnice či dokonce dílčí stavby; hodnocení těchto předcházejících procesů nemůže být předmětem této fáze řízení před soudem.

Pro závěr soudu, že přiznání odkladného účinku žalobě by bylo v rozporu s veřejným zájmem je proto rozhodné, že jde v daném případě o dílčí stavební povolení, zde nadto stavby trasy v délce 1, 2 km, která se chráněného území dotýká toliko v tomto rozsahu (a ještě jen částečně lokality IV - Překlenutí Záhořského potoka, s vyhodnocením shora plynoucím) a že jako převažující veřejný zájem byl v předcházejících procesech uznán zájem na stavbě dálnice jako celku, včetně daného úseku 0805 Lovosice –Řehlovice, stavba A, již jsou povolované objekty součástí; soud pak nemohl odhlédnout od rozestavenosti celé předmětné stavby a nedbat důvodů skýtajících oporu závěru, že jde o stavbu ve veřejném zájmu, když nadto pro případ nedokončení dané etapy inventarizačního průzkumu uvádí možné důsledky, které jdou proti zájmu na minimalizaci zásahu způsobeného touto stavbou předmětnému chráněnému území.

Ze shora uvedených důvodů soud dospěl k závěru, že podmínky pro přiznání odkladného účinku žalobě v daném případě nejsou splněny, a proto rozhodl tak, jak je ve výroku tohoto usnesení uvedeno.

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení není podle § 104 odst. 3 písm. c) s. ř. s. kasační stížnost přípustná.

V Praze dne 27. října 2009

Mgr. Jana Brothánková, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
I. Pištěková

